

Etnografik Metin Yazımında Biyografilerin Çalışılması:

Etnografik alan çalışmalarında kaynak kişilerin yaşam öykülerinin alınması, yöntemin önemli parçalarından biridir. Bu nedenle Etnografik Metin Yazımı dersinde öğrencilerin yaşam öyküsü çıkarmaları ve bunları araştırma sorunu ile ilişkilendirmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin etnografik görüşme yardımıyla elde ettikleri biyografi örnekleri derste birlikte değerlendirilmektedir.

Örnek Biyografi Metni 1:

Kaynak kişi, 1959 yılında Amasya’da doğmuştur. Henüz ilkokula giderken babası hayatını kaybetmiştir. Bu yıllarda köydeki komşularının destekleriyle ilkokulu bitirmiştir. Aynı zamanda kendisi de ilkokula giderken hem okuyup hem çalışmıştır. Bu yıllarda annesi ikinci bir evlilik daha yapmıştır. Bu sırada diğer iki erkek kardeşi yetiştirme yurdunda kalmıştır. Kaynak kişi okula 8 yaşında başladığını ama iki sene sınıfta kaldığını bu yüzden de 15 yaşında ilköğretimi bitirdiğini ifade etmiştir. Ortaokula başlayacağı sırada annesinin ikinci eşinin kendisini okutamayacağını sanayiye çalışmaya vereceğini söylediğinde komşuları Hasan amcadan yardım aldığını ve kendisini okula komşusunun yazdırdığını anlatmıştır. Ortaokula başlayacağı zaman maddi güçlüklerden dolayı kırtasiye malzemeleri alamayacakları için üzüldüğünü anlatmıştır bunun üzerine köyde bulunan bir doktorun kendisine çeşitli kırtasiye malzemeleri gönderdiğini ve bunun o zaman için lüks olduğunu anlatmıştır.

Kaynak kişi, şimdiye kıyasla komşuluk ilişkilerinin daha iyi olduğunu o zaman kendisine köylülerin destek olduğunu “yalnızca maddi olarak okumam için değil kıyafet, yiyecek-içecek gibi konularda da bana köylü baktı bu zamanda olsa kimse kimseye bunu yapmazdı” şeklinde düşüncesini dile getirmiştir. Kendisine o zamanın eğlencelerini/ düğünlerini sorduğumdaysa “düğünlerin 10-15 gün sürdüğü olurdu hatta düğünlerde güreş müsabakaları yapıldığını da hatırlıyorum ayrıca o zaman okutmalı düğün denilen bir şey vardı yani evlenecek çift bir büyüklerini veya önemli kişileri düğünlerine çağıracakları zaman lif, terlik, havlu gibi bir armağanla bunu yaparlardı” demiştir.

Kaynak kişi liseyi Samsun’da öğrenci yurdunda kalarak okumuştur. Yine lisede de hem çalışıp hem okumak durumunda kalmıştır ayrıca bu dönemde devlet bursu da almıştır. Kendisi o dönemleri “ilk yılı hem çalışıp hem okuyarak bitirdim o zaman gittiğim lise şimdiki adıyla teknik liseydi. Ancak işten çıkarılınca yurdun parasını ödeyemedim hal böyle olunca müdür beni yanına

çağırdı orada kalmaya devam edemeyeceğimi söyledi. Gidecek bir yerim yoktu o gece garajlarda yattım. Sabah okula gidip kaydımı sildirmek istediğimi söyledim, okul müdürüm buna itiraz etti. Bir kağıt bir de kalem eline alarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne mektup yazdı sonra yurda telefon etti bana yer ayarladı, böylece kalacak yer bulmuş oldum ve okula devam edebildim. İlkokulda o sınıfta kalmamdan sonra bir daha hiç aksatmadan okulu bitirdim” demiştir.

Lise'yi bitirince Sulova Yağ Fabrika'sında işe başlamıştır. O zaman için fabrikada lise mezunu olan iki kişiden biridir. Diğer lise mezunu arkadaşıyla bir gün sendikalı olmaya karar vermişlerdir. Bunun üzerine fabrikada çalışan 80 kişiden 53'ünü ikna ederek sendikalı yapmışlardır. Bunun üzerine fabrikada topluca işten çıkarılmalar başlayınca Sulova Devrimci İş Sendikasıyla ortaklaşa bir oturma eylemi planlamışlardır bunun üzerine kalabalık artıp olaylar büyüyünce gözaltına alınmıştır. Çevrede adının işçi örgütlenmeleriyle anıldığını ve işçilerin önderi olarak bilindiğini aktarmıştır. Kendisi o zamanın gençliğinin daha idealist, mücadeleci bir gençlik olduğunu okumanın ve iş sahibi olmanın daha fazla önem taşıdığını anlatmıştır. Dönemin şartları gereği bir kişinin bir kitap alabilmesinin zor olduğunu bu nedenle bir kitabı arkadaş grubunun sırayla okuduğunu anlatmıştır. Hatta kendisinin liseyi dışarıda bitirmesinin de o yıllar için bir lüks olduğunu ve kendisinden övgüyle bahsettiklerini söylemiştir. Aynı zamanda o zaman kot pantolon giymenin, pahalı sigara içmenin ayıp sayıldığını ifade etmiştir.

Liseyi bitirdikten sonra annesinin ve arkadaş çevresinin evlenmesi için baskı yaptığını şu sözlerle ifade etmiştir; “annem diyor evlen, arkadaşlarım diyor artık evlen ben de gırgır olsun diye hadi gidip o kıza bakalım dedim demek ki kader, olacağı varmış sonrasında yengenle evlenip 1977 Mart ayında Ankara'ya geldik”. Ankara'ya geldikleri dönemde büyük oğlunun 2 küçük oğlunun 1 yaşında olduğunu eşinin akrabalarının vasıtasıyla Hacettepe Üniversitesi Beytepe yerleşkesinde tekniker olarak çalışmaya başladığını aynı zamanda da açık öğretim fakültesinde okuduğunu ancak askerliği aradan çıkarmak için okulu dondurduğunu ifade etmiştir. Yine Hacettepe Üniversitesi'nde çalışırken sendikalaşma faaliyetleriyle ilgilendiği için Keçiören'e sürüldüğünü uzun bir aradan sonra yeniden Beytepe'ye alındığını söylemiştir. Askere gidip geldikten sonra tekrar Amasya'ya gitmek istediğini ancak 12 Eylül'le birlikte bütün atamaların durdurulmasıyla birlikte gidemediğini ifade etmiştir. O sıralarda açık öğretim fakültelerini donduranlar için bir af çıktığını bu aftan

yararlanarak Hacettepe Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu inşaat bölümüne 35 yaşında kayıt yaptırdığını ve okulu uzatmadan örnek öğrenci olarak bitirdiğini ifade etmiştir.

Daha sonra 2001 yılında emekli olmuştur. “Bu mahalleye ilk taşındığımızda küçük bir dükkân tuttum 2004 seçimlerinde muhtarlığa adaylığımı koydum ve kazanamadım. Sonrasında 2009 seçimlerinde de adaylığımı koydum ve muhtar seçildim o gün bugündür de hep çalışıyorum. Yani düşün 8 yaşında çalışmaya başladım hala çalışıyorum” demiştir.

Kaynak kişinin sıradan bir günü muhtarlık ofisinde geçmektedir. Kendisi 10 yıldır aynı mahallede muhtarlık yapmaktadır. Mahallelinin resmi bir işi düşmese dahi vakit geçirmek için muhtarlığa geldiğini ifade etmektedir. Kendisine sıradan bir günün sorduğumda yine çalışarak vakit geçirdiğini eşi, çocukları ve torunlarıyla mutlu bir hayat sürmeye çalıştıklarını ifade etmiştir.